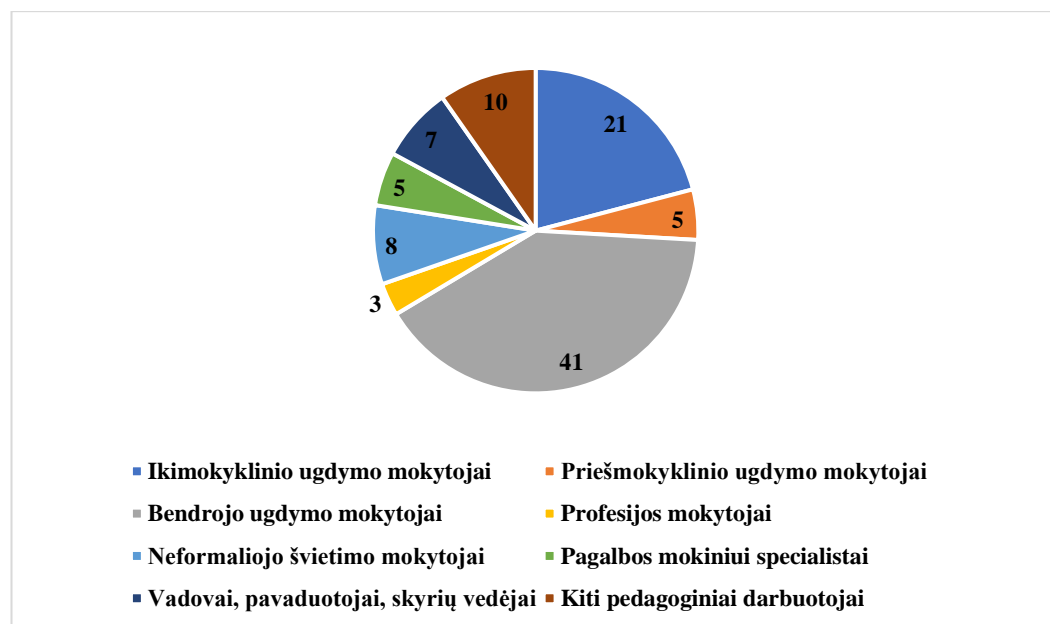

Klaipėdos miesto savivaldybė

2023 m. pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo apžvalga

ŠVIS duomenimis, Klaipėdos miesto savivaldybėje 2022–2023 m. m. buvo 3934 pedagoginiai darbuotojai; be vadovų, pavaduotojų ugdymui ir skyrių vedėjų buvo 3643 pedagoginiai darbuotojai. Iš jų 41 proc. (1594 asmenys) buvo bendrojo ugdymo mokytojai, 21 proc. buvo ikimokyklinio ugdymo mokytojai (823 asmenys) (1 pav.). Lyginant su 2021–2022 m. m., pedagoginių darbuotojų skaičiai šiek tiek kito, didžiausi pokyčiai – padidėjo bendrojo ugdymo ir ikimokyklinio ugdymo mokytojų skaičius (atitinkamai 78 ir 50 asmenų).

1 pav. Pedagoginių darbuotojų pasiskirstymas savivaldybėje, proc.

92,9 proc. pedagoginių darbuotojų, neįskaitant vadovų, turėjo aukštąjį išsilavinimą, 3,8 proc. (137 asmenys) – aukštesnįjį, 3,1 proc. (113 asmuo) – vidurinį išsilavinimą. Pedagogo kvalifikaciją turėjo 87,1 proc. jų.

Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programas savivaldybėje vykdė Klaipėdos miesto pedagogų švietimo ir kultūros centras (toliau – Centras). 2023 m. Centras įvykdė 16 ilgalaikių (ne mažiau kaip 40 akad. val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programų pagal Pedagoginių darbuotojų (išskyrus aukštųjų mokyklų darbuotojus) 2023–2025 metų prioritėtines kvalifikacijos tobulinimo sritis, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. V-1942 „Dėl pedagoginių darbuotojų (išskyrus aukštųjų mokyklų darbuotojus) 2023–2025 metų prioritėtinių kvalifikacijos tobulinimo sričių patvirtinimo“. Jose dalyvavo 703 dalyviai. Daugiausia buvo tobulinamasi stiprinant ugdymo praktikos ir didaktikos kompetencijas (7 programos, 321 dalyvis), lyderystės ugdymui ir mokymuisi kompetencijas (4 programos, 245 dalyviai) bei kompetencijas, reikalingas įtraukties principui įgyvendinti (4 programos, 117 dalyvių) (1 lentelė).

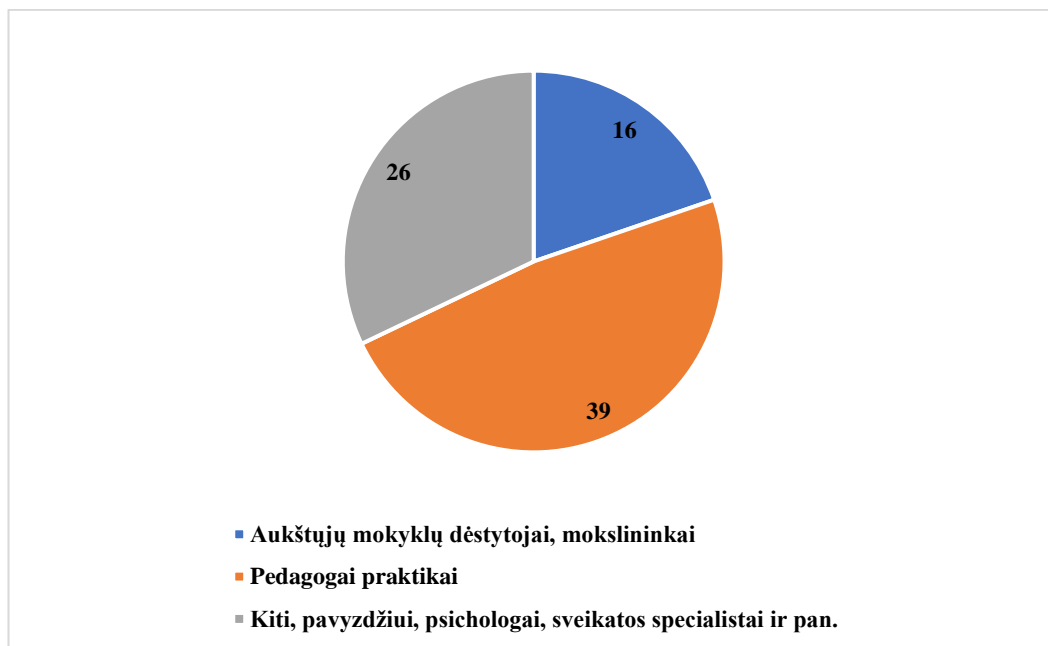
1 lentelė. Vykdytų programų (ne mažiau kaip 40 akad. val. apimties) ir dalyvių skaičius, vnt.

Prioritėtinė sritis	Vykdytų programų skaičius	Vykdytų programų dalyvių skaičius
Skaitmeninių kompetencijų stiprinimas	1	20
Kompetencijų, reikalingų įtraukties principui įgyvendinti, tobulinimas	4	117
Pilietinio ugdymo kompetencijų stiprinimas	0	0

Ugdymo praktikos ir didaktikos kompetencijų tobulinimas	7	321
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi kompetencijų tobulinimas	4	245
Iš viso:	16	703

Programų vykdyme, kaip ir praeitais metais, dominavo pedagogai praktikai. Duomenys rodo, kad buvo įtraukta ir daug kitų lektorių (2 pav.). Vykdytas PKT programas įgyvendino ir jungtinės lektorių grupės.

2 pav. Programas pagal PKT prioritетines sritis įgyvendinę (vykdę) lektoriai, asmenų skaičius

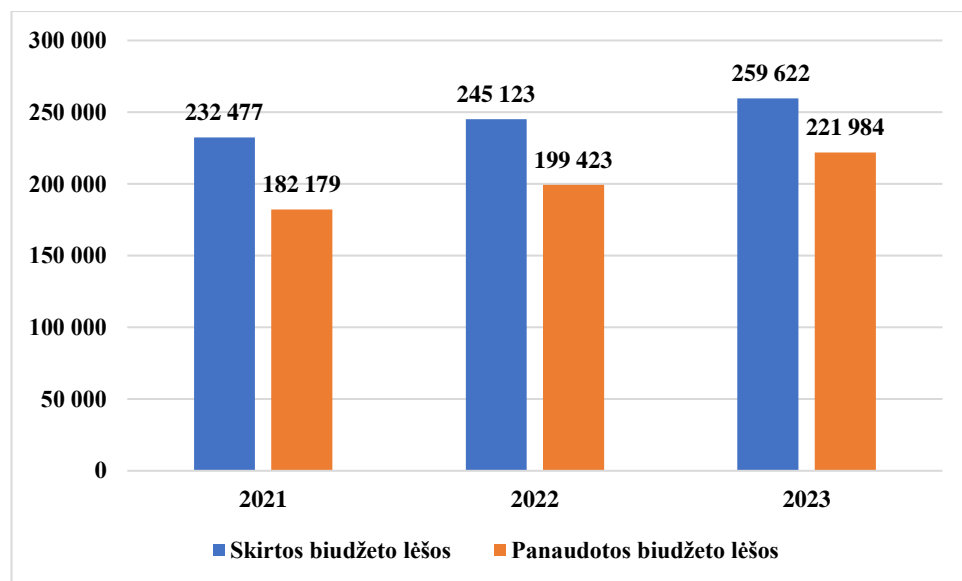
Daugiausia vykdytų programų buvo skirta ikimokyklinio ugdymo mokytojams (9 programos, 275 dalyviai), duomenys rodo, kad nemažai dėmesio buvo skirta ir pagrindinio ir vidurinio ugdymo mokytojams (4 programos, 216 dalyvių) bei neformaliojo vaikų švietimo mokytojams (3 programos, 212 dalyvių) (2 lentelė).

2 lentelė. Programų skaičius pagal PKT prioritетines sritis, išskiriant tikslines grupes, vnt.

Tikslinė grupė	Vykdytų programų skaičius	Vykdytų programų dalyvių skaičius
Vadovai, jų pavaduotojai ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjai	0	0
Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo mokytojai	9	275
Ikimokyklinio ugdymo mokytojai (jei įmanoma išskirti iš bendro skaičiaus)	9	275
Pagrindinio ir vidurinio ugdymo mokytojai	4	216
Pagalbos mokiniui specialistai	0	0
Neformaliojo vaikų švietimo mokytojai	3	212
Mokytojai, dirbantys pagal profesinio mokymo programas	0	0

Lyginant, kiek lėšų buvo panaudota 2021–2023 metais, buvo (neženkliai) auganti tendencija – kasmet panaudojama daugiau lėšų, o 2023 metais panaudota daugiausiai (2021 m. panaudota 78,4 proc., 2022 m. – 81,4 proc., 2023 m. – 85,5 proc. skirtų lėšų) (3 pav.).

3 pav. Biudžeto lėšos, tenkančios pedagogų kvalifikacijai tobulinti (Eur.)

NŠA ir ŠMSM duomenys

PKT programų įgyvendinimo kokybė

Centras, vadovaudamasis 2023-2025 metų strateginiu planu, atsižvelgdamas į Klaipėdos miesto švietimo įstaigų mokytojų profesinio tobulėjimo poreikius, į Pedagoginių darbuotojų (išskyrus aukštųjų mokyklų darbuotojus) 2023–2025 metų prioritetines kvalifikacijos tobulinimo sritis, 2023 metais kryptingai planavo, rengė ir įgyvendino PKT programas. **Centras įvykdė 16 programų (žr. 1 lentelę), iš kurių kaip sėkmingiausias pažymi šias:**

1. „Kelių į mokinio sėkmę ieškojimas švietimo pokyčių laikotarpiu“ (59 akad. val., 55 dalyviai). Programa, skirta ugdymo įstaigos bendruomenei, atliepiančią tiek mokytojų, tiek pagalbos mokiniui specialistų, tiek vadovų poreikius atnaujinto ugdymo turinio diegimo kontekste. Programą vedė jungtinė lektorių grupė, sudaryta iš universitetų akademinės bendruomenės narių, kurie patys dalyvavo kuriant atnaujintą ugdymo turinį, ir švietimo įstaigų mokytojų praktikų, taikančių naujausias švietimo praktikas. Didžiąją mokymų dalį sudarė praktinės veiklos, kurias mokytojai vėliau taikė pamokose bei reflektavo savo mokyklos darbo grupėse. Po mokymų vyko refleksija ir su lektoriais.
2. „Bendradarbiavimas ir ugdymo(si) proceso kokybės gerinimas kuriant palankią ugdymo(si) aplinką“ (53 akad. val., 50 dalyvių). Mokymus vedė jungtinė lektorių grupė: universiteto dėstytojai, pedagoginės psichologinės tarnybos psichologai, taip pat mokytojai praktikai. Programa buvo vykdoma visus metus, susitikimus organizuojant kartą per mėnesį ir įtraukiant atliktų užduočių refleksiją bei išsikeliant uždavinius bei kriterijus tolesnėms veikloms realizuoti.

PKT programos įgyvendinančiais lektoriais kviečiami aukštųjų mokyklų dėstytojai, mokslininkai.

Centro darbuotojams svarbi lektorių kvalifikacija, naujausių edukologijos mokslų pasiekimų ir naujausių švietimo teisės aktų žinojimas ir išmanymas, gebėjimai bendrauti su klausytojais, pateikiant įdomius pedagoginius eksperimentų rezultatus, gebėjimas mokytojus įtraukti į praktines veiklas. Lektoriai pasirenkami pagal jų kompetenciją, atsižvelgiant į programos tematiką, atsižvelgiant į tematiką pagal ŠMSM, savivaldybės institucijų ir Centro vadovo rekomendacijas. Ypatingas dėmesys kreipiamas renkant

lektorių komandą ilgalaikėms PKT programoms įgyvendinti, nes svarbu atliepti ir mokyklos, ir mokytojo asmeninio tobulėjimo prioritetus.

Centras renka duomenis apie PKT metu įgytų kompetencijų praktinį taikymą ugdymo procese. Po mokymų atliekamos dalyvių apklausa, kurias Centro darbuotojai apibendrina ir teikia rekomendacijas mokykloms. Apie vykdytos PKT programos veiksmingumą renkami duomenys ir neformalioju būdu (forumai, susirinkimai, metodinės dienos ir metodinės valandos, apskrito stalo diskusijos). Mokytojai dalinasi sėkmingai taikomais metodais, pamokų scenarijais, dalykų integracija, kelia problemas ir kartu su kolegomis sprendžia jas. 2023 m. Centro darbuotojai atliko apklausą „**Dėl ilgalaikių kvalifikacijos tobulinimo programų įgyvendinimo Klaipėdos švietimo įstaigose**“. Apklausoje dalyvavo 14 Klaipėdos miesto švietimo įstaigų. Apibendrinus duomenis, Centras pateikė tokias **išvadas** ir nustatė, kad ilgalaikės programos įgyvendinimas užtikrina kryptingą ugdymo įstaigos pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą. Ugdymo įstaigos, planuodamos ilgalaikes programas, atsižvelgia į šalies ir miesto švietimo prioritetus, mokyklos įsivertinimo duomenis, pedagoginių darbuotojų asmeninio tobulėjimo prioritetus, programos tikslus sieja su savo įstaigos strateginiu planu. Išaiškėjo, kad ne visos ugdymo įstaigos yra nusistačiusios konkrečius siektinus pokyčio rodiklius mokyklos pažangai pamatuoti. Pedagoginiai darbuotojai supažindinami su įstaigos ilgalaikės programos turiniu, su jais tariamasi dėl laukiamo programos įgyvendinimo rezultato. Dalyvaujant ilgalaikėje kvalifikacijos tobulinimo programoje didžiausia nauda priskiriama bendradarbiavimo su kolegomis (planuojant, stebint veiklas, dalijantis patirtimi, diskutuojant ir priimant mokinių mokymą / ugdymą gerinančius sprendimus) galimybėms reikštis. Didžioji dalis respondentų teigia, kad programos planavimas ir įgyvendinimas vyksta sklandžiai, teikiama kvalifikuota Centro specialistų pagalba renkantis lektorius, temas.

Centro pateiktos rekomendacijos. Išlaikyti kolegialų bendradarbiavimą, siekiant pedagoginių darbuotojų asmeninių ir ugdymo įstaigos tikslų dermės, nukreiptos į aktyvų tęstinį profesinį mokymosi procesą, besiremiantį tyrinėjimu, analize, refleksija, kritiniu dialogu. Ilgalaikė programa ir jos įgyvendinimas padeda pasiekti nusistatytus konkrečius pokyčio rodiklius mokyklos pažangai pamatuoti, todėl svarbu susitarti dėl programos laukiamo rezultato (įsivardinti labai konkrečiai ir susitarti dėl rezultato vertinimo kokybės rodiklių, vengti abstrakčių frazių). Išklausus lektorių teorinę medžiagą, ją įgalinti praktikoje ir po mokymų sistemingai reflektuoti organizuojant kūrybines laboratorijas, darbą metodinėse grupėse, metodines dienas, diskusijas ir kt. Įgyvendinant ugdymo įstaigos programą yra svarbi ugdymo įstaigos vadovo, kaip kuratoriaus, parama, atliepanti šiuolaikiško profesinio tobulėjimo sampratą, sudarant veiksmingas mokymuisi profesinėje aplinkoje sąlygas.

Centro darbuotojai atliko ir kitą apklausą, siekdami ištirti profesinių dalykinių kompetencijų tobulinimo poreikį, mokytojų, dirbančių bendrojo ugdymo mokyklose, atnaujinto ugdymo turinio (toliau – AUT) diegimo kontekste. Apklausoje dalyvavo 18 Klaipėdos miesto bendrojo ugdymo mokyklų. Vadovaujantis šios apklausos rezultatais, buvo parengta 3 modulių, 40 akad. val. trukmės programa „Mokyklos pasirengimas dirbti pagal atnaujintą ugdymo turinį“. Centras organizavo mokymus, ir pažymėjo, kad antrame modulyje „Kompetencijomis grįsta pamoka“ su praktine dalimi dalyvavo net 808 pedagoginiai darbuotojai.

Centro numatyti PKT programų įgyvendinimo pokyčiai Vienas svarbiausių pokyčių – bendradarbiavimo su konkrečiomis ugdymo įstaigomis stiprinimas. Centro darbuotojai numatė rengti ilgalaikes programas konkrečiai įstaigai, atsižvelgiant į ugdymo įstaigos vidaus ir išorės įsivertinimo / vertinimo duomenis, savivaldybės ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Tuo tikslu parengtas klausimynas, kuris padės išsiaiškinti konkrečios įstaigos lūkestį, siektinus pokyčius, kryptis bei kokybinius rezultatus, įgyvendinant ilgalaikę PKT programą.

Kitos Centro vykdytos veiklos.

Įgyvendinant įtraukties švietime plėtros planą, organizuoti mokymai tikslinei mokytojų, dirbančių su mokiniais, turinčiais elgesio, emocijų, įvairiapusių raidos, autizmo spektro sutrikimų, mokytojų padėjėjų grupei, mokyklų komandoms. Įvairiuose Centro organizuojuose renginiuose dalyvavo 643 dalyviai. Vykdytos apskritojo stalo diskusijos: „Įtraukaus ugdymo link. Kaip sekasi diferencijuoti, individualizuoti ir personalizuoti ugdymo turinį“, „Mokytojo padėjėjų vaidmuo darbu su SUP mokiniais kitų besimokančių mokinių mokymosi atžvilgiu“, „Aplinkos ir kitų erdvių pritaikymas SUP mokiniams“, „Įtraukusis ugdymas. Klaipėdos miesto mokyklų profilis“; įvairūs forumai, metodinės dienos. Bendrojo ugdymo mokyklų direktorių pavaduotojų ugdymui metodinio būrelio taryba atliko Klaipėdos mokyklų apklausą dėl pasiruošimo įtraukiamam ugdymui. Rezultatai pristatyti metodinėje valandoje „Įtraukusis ugdymas. Klaipėdos miesto mokyklų profilis“.

Siekiant organizuoti mokytojų pasirengimą įgyvendinti atnaujintą ugdymo turinį, tęsiami darbai Klaipėdos miesto ugdymo įstaigose, telkiamos mokytojų dalykininkų bendruomenės dalintis gerąja darbo patirtimi. Suorganizuoti 35 kolegialaus mokymosi susitikimai su metodinių būrelių nariais, organizuota konferencija, 3 forumai, 8 apskrito stalo diskusijos, 7 metodinės dienos, praktikumas ir kūrybinės dirbtuvės. Mokslo metų pabaigoje buvo organizuota apskrito stalo diskusija „Atnaujintas ugdymo turinys: patirtys, problemos ir įveika“. Metodinių būrelių pirmininkai dalinasi savo išvalgomis, patirtimis, apžvelgė renginius, kurie buvo skirti šiai temai nagrinėti. Renginio metu buvo pristatyta Klaipėdos miesto mokyklų, Švietimo skyriaus, NŠA ir Centro veikimo schema, įgalinanti mokytojų lyderystę, grįstą profesiniu bendradarbiavimu diegiant atnaujintą ugdymo turinį.

Išvada. Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, matyti, kad Centro darbuotojų komanda atsakingai koordinuoja PKT, užtikrindama kvalifikacijos tobulinimo prieinamumą visiems Klaipėdos miesto pedagoginiams darbuotojams. Siekdama gerinti ugdymo proceso kokybę mokyklose, glaudžiai bendradarbiauja su ugdymo įstaigų kolegomis, siūlo jiems įvairias ilgalaikes PKT programas pagal 2023–2025 metų prioritetines kvalifikacijos tobulinimo sritis bei planuoja tikslingą kvalifikacijos tobulinimui skirtų lėšų panaudojimą. Siekiant užtikrinti aukštą paslaugų kokybę, Centras atsirenka kompetentingus lektorius tiek iš aukštųjų mokyklų, tiek mokytojus praktikus, besidalijančius pažangia Lietuvos ir užsienio šalių pedagogine, moksline patirtimi. Kryptingai organizuojama gerosios patirties sklaida. Pateikti duomenys rodo, kad Centro komanda renka grįžtamąjį ryšį apie programos kokybę, jos veiksmingumą įvairiais būdais: refleksija su lektorais, su dalyviais, anketinė apklausa, aptarimai metodiniuose pasitarimuose. Tačiau konkrečių pavyzdžių (duomenų) kaip mokymuose įgytą patirtį ir žinias pedagogai panaudoja pamokose, nepateikia.

Siekiant išsiaiškinti kvalifikacijos tobulinimo veiksmingumą, **rekomenduojama** atlikti Klaipėdos miesto pedagogų profesinio tobulėjimo tyrimą ar (kaip) mokymuose patobulintos pedagogų kompetencijos pritaikomos praktikoje, siekiant geresnių mokinių mokymosi rezultatų.